



**Република Србија**  
**ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД**  
**Р4 г 38/2015**  
**17.03.2016. године**  
**Београд**

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Снежане Андрејевић, председника већа, Споменке Зарић и Бисерке Живановић, чланова већа, у поступку ради заштите права на суђење у разумном року предлагача Б.Ж. из Ј., Б., коју заступа Ж.В., адвокат из Н., у седници већа одржаној 17.03.2016. године, донео је

**РЕШЕЊЕ**

**УТВРЂУЈЕ СЕ** да је предлагачу Б.Ж. из Ј. повређено право на суђење у разумном року у поступку који се пред Основним судом у Зајечару води под бројем П 1379/15.

**НАЛАЖЕ СЕ** Основном суду у Зајечару да поступак у парници П 1379/15 оконча у најкраћем могућем року.

Предлагачу Б.Ж. из Ј. **СЕ ОДРЕЂУЈЕ** накнада због повреде права на суђење у разумном року у износу од 80.000,00, који ће се исплатити из буџетских средстава Републике Србије опредељених за рад судова, у року од три месеца од дана подношења захтева предлагача за исплату, са законском затезном каматом на наведени износ по протеклу рока од три месеца од дана подношења захтева предлагача за исплату.

**ОДБИЈА СЕ** као неоснован захтев предлагача за одређивање накнаде због повреде права на суђење у разумном року преко досуђеног износа од 80.000,00 динара, а до траженог износа од 150.000,00 динара, односно за износ од још 70.000,00 динара, са законском затезном каматом на наведени износ почев од доношења одлуке до исплате, као и у делу у којем је тражена законска затезна камата на досуђени износ од 80.000,00 динара за период од доношења одлуке до истека рока од три месеца од подношења захтева за исплату.

**ОБАВЕЗУЈЕ СЕ** Република Србија да предлагачу на име трошкова поступка исплати 6.780,00 динара, који ће се исплатити из буџетских средстава Републике Србије опредељених за рад судова, у року од три месеца од подношења захтева предлагача за исплату.

**Образложење**

Предлагач Б.Ж. из Ј. је Врховном касационом суду поднела захтев за заштиту права на суђење у разумном року у предмету који се у време подношења

захтева водио пред Апелационим судом у Београду под бројем Гж 574/13. У предлогу је навела да је 2007. године Општинском суду у Зајечару поднела тужбу ради накнаде материјалне и нематеријалне штете, да је првостепена пресуда П 693/10 донета 07.07.2010. године, те да су против наведене пресуде странке изјавиле жалбу о којој у време подношења захтева још увек није одлучено. Предложила је да Врховни касациони суд утврди да је у парничном поступку који је пред Основним судом у Зајечару вођен под бројем П 693/10, а који се у време подношења захтева водио пред Апелационим судом у Београду под бројем Гж 574/13 повређено право предлагача на суђење у разумном року, да се другостепеном суду наложи да у року од два месеца оконча жалбени поступак у наведеном предмету, а да се предлагачу одреди накнада за повреду права на суђење у разумном року у износу од 150.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана доношења одлуке до исплате, као и да јој се накнаде трошкови поступка.

Одлучујући о захтеву предлагача на основу члана 8а и 8б Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“ бр. 116/08... 101/13), Врховни касациони суд је извршио увид у предмет Апелационог суда у Београду Гж 574/13 и здружени предмет Основног суда у Зајечару П 693/10 и утврдио следеће:

Предлагач Б.Ж. је у својству тужиље Општинском суду у Зајечару 27.04.2007. године поднела тужбу против Републике Србије-Министарства одбране – ВП 5600 Зајечар као тужене, ради накнаде материјалне и нематеријалне штете коју је претрпела услед смрти сина, преминулог од последица болести стечене за време вршења војне службе, током НАТО бомбардовања 1999. године. Тужба је 08.05.2007. године достављена туженој, која је одговор на тужбу суду доставила 28.05.2007. године. Прво рочиште за главну расправу одржано је 10.07.2007. године, а на наредном рочишту 03.09.2007. године изведен је доказ саслушањем тужиље у својству парничне странке и одређено је извођење доказа вештачењем од стране вештака неуропсихијатра. Налаз са мишљењем вештака достављен је суду 22.07.2008. године, након чега је рочиште, заказано за 19.09.2008. године, одложено због одсуства поступајућег судије. На рочишту одржаном 10.11.2008. године одређено је извођење доказа вештачењем путем вештака економске струке, а налаз са стручним мишљењем судског вештака достављен је суду 14.12.2009. године. Наредно рочиште од 18.03.2010. године одложено је ради изјашњења вештака на примедбе тужиље, изнете у раније достављеном поднеску. Рочиште заказано за 21.04.2010. године такође је одложено, како би се вештак изјаснио и на примедбе тужене, те како би се вештачење допунило. Поднесак са допуном налаза вештака достављен је 26.05.2010. године, међутим, рочиште заказано за 03.06.2010. године одложено је због спречености пуномоћника тужиље. На наредном рочишту, одржаном 07.07.2010. године, закључена је главна расправа и донета пресуда П 693/10 којом је делимично усвојен тужилин захтев за накнаду материјалне и нематеријалне штете. Препис пресуде П 693/10 од 07.07.2010. године експедован је странкама 08.03.2011. године.

Против наведене пресуде жалбе су изјавиле обе парничне стране и то тужена 17.03.2011. године, а тужиља 22.03.2011. године. Ради одлучивања о изјављеним жалбама, предмет је 28.09.2011. године достављен Апелационом суду у Београду, који је решењем Гж 5680/11 од 19.10.2012. године неразмотрен

предмет вратио Основном суду у Зајечару, ради допуне поступка. Основни суд у Зајечару је у допуни поступка, по налогу Апелационог суда у Београду, поново извршио доставу жалбе тужене и доказ о уручењу здружио предмету, након чега је 23.01.2013. године предмет поново доставио Апелационом суду у Београду. Пресудом Гж 574/13 од 15.05.2015. године Апелациони суд у Београду је одбио као неосновану жалбу тужене и потврдио првостепену пресуду у ставу првом изреке, у делу којим је тужиљи досуђена накнада нематеријалне штете због смрти сина, док је у преосталом делу, односно у погледу одлуке о накнади материјалне штете и о трошковима поступка првостепена пресуда укинута и у наведеном делу предмет је враћен Основном суду у Зајечару на поновно суђење. Предмет је у Основном суду у Зајечару примљен 06.07.2015. године и у „П“ уписнику овог суда је заведен под бројем 1379/15. У поновном поступку суд је заказао рочиште за главну расправу за 08.09.2015. године, међутим, наведено рочиште одложено је због спречености пуномоћника тужиље, а наредно рочиште заказано за 07.10.2015. године и на истом је одређено извођење доказа саслушањем тужиље у својству парничне странке. У време одлучивања о захтеву поступак пред Основним судом у Зајечару није био окончан.

Разматрајући дужину трајања наведеног парничног поступка, Врховни касациони суд је оценио да нижестепени судови нису били ефикасни у поступању ове парнице и да је предлагачу Б.Ж. повређено право на суђење у разумном року.

Окончање судског поступка у оквиру разумног рока је право учесника у поступку које проистиче из члана 6. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, измењене Протоколом број 11., члана 32. став 1. Устава Републике Србије, те члана 10. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11... 55/14), на чију примену упућује члан 8в Закона о уређењу судова и члан 30. став 2. Закона о ванпарничном поступку ("Службени гласник СРС" бр. 25/82.... "Службени гласник РС" бр. 46/95, 6/15). Разумно време потребно за окончање поступка је правни стандард, који се цени према околностима сваког појединачног случаја, а које се тичу сложености чињеничних и правних питања у конкретном предмету, понашања подносиоца захтева и осталих учесника у поступку, поступања надлежних судова који воде поступак, као и од природе самог захтева, односно значаја спорног права за подносиоца захтева и за остале учеснике.

Одредбом члана 8б став 1. Закона о уређењу судова прописано је да суд када утврди да је захтев подносиоца основан, може одредити и примерену накнаду за повреду права на суђење у разумном року и одредити рок у коме ће нижи суд окончати поступак у коме је учињена повреда права.

У конкретном случају, Врховни касациони суд је оценио да је у поступку започетом подношењем тужбе 2007. године, а који у време одлучивања о захтеву предлагача још увек није правноснажно окончан, повређено право предлагача Б.Ж. на суђење у разумном року. Првостепени парнични поступак је до доношења пресуде П 693/10 од 07.07.2010. године трајао три године и три месеца, док је жалбени поступак од изјављивања жалбе 2011. године до доношења пресуде Гж 574/13 од 15.05.2015. године трајао четири године. Врховни касациони суд је уочио периоде неоправдане процесне неактивности првостепеног суда, који се огледају у чињеници да је извођење доказа вештачењем од стране вештака

економске струке, одређено на рочишту 10.11.2008. године, а вештак је налаз и мишљење предао суду 14.12.2009. године, дакле након више од годину дана. Неоправдано дуг поступак вештачења, током којих суд није предузимао радње на које је законом овлашћен како би се поступак вештачења окончао, као и околност да је од доношења првостепене пресуде П 693/10 дана 07.07.2010. године, до достављања преписа пресуде странкама протекло осам месеци, по оцени Врховног касационог суда, представљају пропусте првостепеног суда, који су утицали на дужину трајања овог поступка. Такође, у другостепеном поступку Апелациони суд у Београду је по протеку годину дана од достављања предмета решењем Гж 5680/11 од 19.10.2012. године неразмотрен предмет вратио првостепеном суду ради допуне поступка, док је о жалбама странака одлучено по протеку рока од додатних две године и четири месеца, што указује на пропусте другостепеног суда који су такође допринели дужини трајања ове парнице.

Имајући у виду наведено, Врховни касациони суд је оценио да у поступку који се у време одлучивања води пред Основним судом у Зајечару под бројем П 1379/15 нижестепени судови нису били ефикасни у поступању и да је предлагачу, која својим поступцима није допринела дужини трајања ове парнице, повређено право на суђење у разумном року. Због наведеног, на основу одредбе члана 8в став 1. и 2. Закона о уређењу судова, утврђена је повреда права на суђење у разумном року и првостепеном суду је наложена мера убрзања поступка.

Одлучујући о захтеву предлагача за одређивање примерене накнаде због утврђене повреде права, Врховни касациони суд је оценио да предлагачу припада примерена накнада у износу од 80.000,00 динара. Досуђена накнада, по оцени овог суда, одмерена је уважавањем критеријума од којих зависи висина правичне накнаде и представља адекватну меру због утврђене повреде права на суђење у разумном року а њоме ће се, уз изречену меру убрзања, уједно остварити и сврха овог поступка у смислу члана 8в Закона о уређењу судова. Приликом одлучивања о висини накнаде, Врховни касациони суд је ценио околност да се у конкретном случају ради о парници ради накнаде материјалне и нематеријалне штете због смрти тужиљиног сина, да је у поступку било неопходно утврдити одговорност тужене за штету коју је тужилца претрпела и да је, по спроведеном доказном поступку, тужена обавезана да тужилци накнади нематеријалну штету и у наведеном делу је одлука постала правноснажна, док је поступак ради накнаде материјалне штете још увек у току, па у том делу неизвесност у погледу права тужилце још увек није отклоњена. Врховни касациони суд сматра да неизвесност у погледу узрока смрти тужиљиног сина и основа одговорности тужене није смела трајати неуобичајено дуго, те да су нижестепени судови, имајући у виду природу спора и све околности случаја, били у обавези да у конкретном предмету поступају приоритетно и у краћим роковима. У преосталом делу, преко досуђеног износа од 80.000,00 динара, а до траженог износа од 150.000,00 динара, захтев за одређивање примерене накнаде одбијен је као неоснован. По оцени Врховног касационог суда, одређивање накнаде у већем износу не би одговарало околностима случаја, критеријумима досуђивања правичне накнаде, као ни економско социјалним приликама у Републици Србији и стандарду живота њених грађана.

Применом члана 277. Закона о облигационим односима у вези члана 8б став 2. Закона о уређењу судова, предлагачу је на износ од 80.000,00 динара

досуђена и законска затезна камата, по протеку рока од три месеца од подношења захтева предлагача за исплату.

Одлука о трошковима поступка донета је на основу члана 153. и 154. Закона о парничном поступку, применом Тарифног броја 13 Тарифе о наградама и накнадама за рад адвоката („Службени гласник РС“ број 121/12), те применом тарифног броја 4. и 5. Таксене тарифе Закона о судским таксама („Службени гласник РС“ бр.28/94... 93/14), па је Република Србија обавезана да предлагачу на име трошкова ангажовања пуномоћника адвоката за састав захтева за заштиту права на суђење у разумном року исплати 6.000,00 динара, као и да му накнади трошкове судских такси за захтев и одлуку у износима од по 390,00 динара, што чини укупно 6.780,00 динара. Наведени износ ће се исплатити на исти начин и у истом року као и досуђена накнада, у смислу члана 86 став 2. Закона о уређењу судова.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа судија  
Снежана Андрејевић, с.р.**